

Όραμα και Στόχοι για το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Γιάννης Ιωαννίδης
Καθηγητής Πληροφορικής & Τηλεπικοινωνιών

Αποστολή

Τόσο όπως ορίζεται από τη νομοθεσία όσο και από τις επιταγές και τις ανάγκες της κοινωνίας, το Πανεπιστήμιο έχει πολλές αποστολές. Δεδομένων δε της ιστορίας του, του μεγέθους του, αλλά και του ρόλου που έχει παίξει διαχρονικά στην παιδεία και τη συνολικότερη πορεία της χώρας μας, το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών είναι επιπλέον επιφορτισμένο με έναν ηγετικό ρόλο σε όλο το φάσμα της πνευματικής, κοινωνικής, αλλά και οικονομικής ζωής του τόπου. Πέρα από την παραγωγή και μετάδοση της γνώσης, οφείλει να δημιουργεί το κατάλληλο περιβάλλον στο οποίο να διαμορφώνονται ολοκληρωμένες, σκεπτόμενες προσωπικότητες, οι οποίες θα σέβονται μεν, θα αμφισβητούν δε τα τρέχοντα δεδομένα και θα κινούνται σε μια πορεία διαρκούς αλλαγής, στοχεύοντας όλο και ψηλότερα. Με λίγα λόγια, το πανεπιστήμιο είναι φορέας παιδείας και πολιτισμού και όχι απλά εκπαίδευσης.

Όραμα

Για να πετύχει στην αποστολή του, το πανεπιστήμιο πρέπει να παίξει σημαντικό ρόλο και στους τρεις κόμβους του λεγόμενου Τριγώνου της Γνώσης, Παιδεία-Έρευνα-Καινοτομία, με ενάρετους κύκλους ανατροφοδότησης κάθε κόμβου προς τους άλλους. Η παιδεία δημιουργεί ερευνητές, οι οποίοι παράγουν νέα γνώση, η οποία επιστρέφει για να εμπλουτίσει τη διδασκαλία μέσα στην αίθουσα. Κάποια ερευνητικά αποτελέσματα οδηγούν στην καινοτομία, η οποία στελεχώνεται από τους πλούσιους σε γνώση αποφοίτους. Πέρα δε από τη συνολικότερη επίδρασή της στην κοινωνία, η καινοτομία δημιουργεί πλούτο, μέρος του οποίου επιστρέφει στο πανεπιστήμιο, ενισχυτικά της έρευνας και της εκπαιδευτικής διαδικασίας, αλλά και όλης της λειτουργίας του.

Για να πρωταγωνιστήσει στο Τρίγωνο της Γνώσης, το πανεπιστήμιο απαιτεί πολύπλευρες μεταρρυθμίσεις. Παρά το εξαιρετικό επίπεδο πολλών διδασκόντων, ερευνητών, φοιτητών και λοιπών στελεχών, αλλά και σημαντικές επιτυχίες στους επιστημονικούς στίβους, τα τελευταία χρόνια το πανεπιστήμιο έχει πέσει σε μια δίνη εσωστρέφειας και άλλων μεγάλων προβλημάτων, που το έχουν αποπροσανατολίσει από την αποστολή του, και έχουν υποβαθμίσει το κύρος του στη συνείδηση της κοινωνίας αλλά και πολλών από τους ανθρώπους του. Παράλληλα με αυτήν της χώρας μας, το πανεπιστήμιο βιώνει τη δική του κρίση, που κατά κύριο λόγο, είναι κρίση αξιών πέρα από οικονομική.

Η αναστροφή της τρέχουσας πορείας χρειάζεται αλλαγή τρόπου σκέψης και λειτουργίας. Το σύγχρονο πανεπιστήμιο δεν πρέπει να έχει όρια χωρικά και χρονικά. Πρέπει να συνδέεται και να συνεργάζεται συστηματικά με τα ερευνητικά κέντρα της χώρας και να πρωτοπορεί στη δημιουργία του ενιαίου χώρου παιδείας και έρευνας. Οφείλει να οραματίζεται και να σχεδιάζει το ρόλο του στο Ευρωπαϊκό και γενικότερα το παγκόσμιο περιβάλλον, και να δρα και να επιδρά τοπικά ανάλογα με το ρόλο αυτό. Πρέπει να επεξεργάζεται τη γνώση στοχεύοντας στη διεθνή καταξίωση των αποφοίτων του, στη διεθνή πρωτοπορεία της έρευνάς του, και στη διεθνή υιοθέτηση της καινοτομίας του. Γίνονται πολλά σ' αυτήν την κατεύθυνση, αλλά είναι αποσπασματικά. Οι σκέψεις αυτές πρέπει να μπολιάσουν τα θεμέλια του πανεπιστημίου και να επηρεάσουν τον όλο τρόπο λειτουργίας του.

Αξίες

Η όποια στρατηγική υλοποίησης αυτού του οράματος για το πανεπιστήμιο πρέπει να βασίζεται σε κάποιες θεμελιώδεις και αδιαπραγμάτευτες αξίες, τις οποίες χρειάζεται να ξαναθυμηθούμε και να τις βάλουμε στο προσκήνιο ώστε να οδηγούν κάθε πανεπιστημιακή δραστηριότητα. Πάνω απ' όλα, το πανεπιστήμιο πρέπει να χαρακτηρίζεται από απόλυτη **ελευθερία** στη διακίνηση ιδεών, η οποία όμως δεν πρέπει επ' ουδενί να παρερμηνεύεται ως ασυδοσία ή ανομία. Επιπλέον, πρέπει να χαρακτηρίζεται από **αριστεία** σε όλα τα επίπεδα, με κυρίαρχα αυτά της διδασκαλίας και της έρευνας, **αξιοκρατία** σε όλες τις επιλογές προσώπων, **νομιμότητα** σε όλες τις οικονομικές ή άλλες ενέργειες, και **αποδοτικότητα** σε όλη τη διοικητική λειτουργία του. Παρακάτω παρατίθενται συγκεκριμένες σκέψεις για το πώς μπορούν να υπηρετηθούν αυτές οι αξίες στους αντίστοιχους πυλώνες μιας στρατηγικής για ένα νέο και σύγχρονο πανεπιστήμιο.

Πέρα από τα παραπάνω, πάντως, απαιτούνται και αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του πανεπιστημίου, για τις οποίες πρέπει να εργαστούν ομαδικά όλα τα ΑΕΙ. Η διαρκώς προσδοκούμενη αλλά μόνο κατ' επίφαση θεσμοθετημένη **αυτοτέλεια** των πανεπιστημίων, αλλά και η ως προς πολλές λειτουργίες τους κατοχύρωση της διαφορετικότητας των ΑΕΙ σε σχέση με τους περισσότερους άλλους φορείς του δημοσίου, είναι κύρια ζητούμενα για να μπορέσει το πανεπιστήμιο να πάψει να ασφυκτιά από νόμους και κανονισμούς που δε συνάδουν με τη φύση και την αποστολή του.

Στρατηγική

Με στόχο ένα σύγχρονο και γόνιμο πανεπιστημιακό περιβάλλον, οι βασικές στρατηγικές προτεραιότητες επικεντρώνονται σε 4 αλληλένδετους πυλώνες: α) φοιτητές, β) προσωπικό, γ) οικονομικά και δ) διοικητική δομή και διαδικασίες. Για κάθε πυλώνα, παρακάτω αναφέρονται επιγραμματικά κάποιες συγκεκριμένες ενέργειες και πρωτοβουλίες που θα αναληφθούν ώστε να επιτυγχάνονται οι αντίστοιχοι στόχοι και να υπηρετούνται οι αντίστοιχες αξίες.

Φοιτητές (Αριστεία)

- Περιοδική αυτο-αξιολόγηση και εκσυγχρονισμός προγραμμάτων σπουδών
- Ενίσχυση διεπιστημονικών / διατμηματικών προγραμμάτων σπουδών
- Δημιουργία κινήτρων για εμπλοκή προπτυχιακών φοιτητών στην έρευνα
- Θέσπιση εσωτερικών βραβείων αριστείας φοιτητών
- Στήριξη ειδικών κατηγοριών και βελτίωση της φοιτητικής μέριμνας
- Ενίσχυση του θεσμού «Συνήγορος του Φοιτητή» και εκτεταμένη σχετική ενημέρωση των φοιτητών
- Βελτίωση της λειτουργίας των φοιτητικών εστιών
- Λειτουργία συλλόγου αποφοίτων

Προσωπικό (Αριστεία, Αξιοκρατία)

- Διαμόρφωση πλαισίου περιοδικής αξιολόγησης όλου του προσωπικού και προβολής των αρίστων
- Υιοθέτηση βασικών κανόνων επιλογής μελών ΔΕΠ και άλλων στελεχών
- Ενδυνάμωση των μηχανισμών ενίσχυσης ερευνητικών προσπαθειών, διδακτικών πειραματισμών και άλλων πρωτοβουλιών μελών ΔΕΠ
- Σθεναρή διεκδίκηση του δικαιώματος αντικατάστασης αφυπηρετούτων / αποχωρούντων μελών ΔΕΠ
- Διαμόρφωση πλαισίου μετεκπαίδευσης και κατάρτισης διοικητικών στελεχών και άλλου προσωπικού

Οικονομικά (Νομιμότητα, Διαφάνεια)

- Αρχικός και διαρκής λογιστικός έλεγχος των οικονομικών
- Αναζήτηση χορηγιών από κοινωφελή ιδρύματα και αποφοίτους
- Λεπτομερής καταγραφή ακίνητης περιουσίας (και όλων των κληροδοτημάτων γενικώς), και διαμόρφωση στρατηγικής για τη βέλτιση εκμετάλλευσή της
- Δημιουργία γραφείου υποστήριξης μεταφοράς τεχνολογίας και ενίσχυσης καινοτομίας
- Συνεχής παρακολούθηση και αναπροσαρμογή, αν απαιτείται, της διαδικασίας για την οικονομική εξυγίανση και τη βιωσιμότητα του Ευγενιδείου Θεραπευτηρίου

Διοικητική Δομή και Διαδικασίες (Αποδοτικότητα)

- Αποπεράτωση του οργανισμού του ιδρύματος και διαμόρφωση του εσωτερικού κανονισμού
- Άμεση προκήρυξη της θέσης του Γενικού Γραμματέα
- Δημιουργία του ΝΠΙΔ και ενσωμάτωση των κατάλληλων δομών
- Αναδιοργάνωση των διοικητικών δομών και αντίστοιχη στελέχωσή τους
- Ανασχεδίαση και αναδιάρθρωση των διαδικασιών λειτουργίας του ιδρύματος
- Πλήρης μηχανοργάνωση για την υποστήριξη όλων των διαδικασιών
- Ολοκλήρωση των διαδικασιών πρόσληψης υπηρεσιών καθαρισμού και φύλαξης